

OBSAH

1.	ÚVOD	9
2.	HISTORIE ZDOBENÍ KERAMICKÝCH A PORCELÁNOVÝCH VÝROBKŮ	11
3.	ÚČEL ZDOBENÍ KERAMIKY A PORCELÁNU	14
4.	VÝVOJ DEKORŮ	16
5.	DEKORAČNÍ PROSTŘEDKY POD GLAZURU	19
5.1	Podglazurové keramické barvy	19
5.1.1	Barvy s vypalovací teplotou do 1250 °C	20
5.1.2	Podglazurové barvy s vypalovací teplotou nad 1250 °C	21
5.1.3	Způsoby nanášení podglazurových barev a kobaltu	22
5.1.4	Historie porcelánu s cibulovým vzorem	23
5.2	Soli	24
6.	DEKORAČNÍ PROSTŘEDKY DO SYROVÉ GLAZURY	28
6.1	Majolikové barvy	28
6.2	Barevné nástěpí – engoby	28
6.3	Keramický pastel	29
6.4	Kamenina	29
7.	BAREVNÉ GLAZURY	31
7.1	Keramická barviva	31
7.2	Koloidní barviva	32
7.3	Kaliva	32
7.4	Odstíniva	33
7.5	Příprava barevných glazur	33
7.6	Barevné glazury průhledné a krycí, vznik zbarvení	33
7.7	Proces zakalování glazur	34
7.8	Používání glazur	34
7.8.1	Balení a skladování	34
7.8.2	Postup při glazování	34
7.8.3	Bezpečnost při práci	35
7.8.4	Kontrola a zkoušení	35
7.9	Druhy glazur	35
7.9.1	Barevné olovnaté glazury	35
7.9.2	Barevné matné olovnaté glazury	36
7.9.3	Transparentní olovnaté glazury	36
7.9.4	Bílé krycí cíníčitě olovnaté glazury	36
7.9.5	Barevné bezolovnaté glazury	36
7.9.6	Barevné matné bezolovnaté glazury	37
7.9.7	Transparentní bezolovnaté glazury	37
7.9.8	Bílé krycí zirkonové bezolovnaté glazury	37
7.9.9	Hrnčířské glazury	38
7.9.10	Umělecké speciální glazury	38
7.9.11	Matné umělecké glazury	38
7.9.12	Kamnářské glazury	38
7.9.13	Barevné glazury kameninové	39
7.9.14	Solné glazury	39
7.9.15	Barevné glazury porcelánové	40
7.9.16	Speciální glazury	40

8.	DEKORAČNÍ PROSTŘEDKY NA GLAZURU	44
8.1	Naglazurové keramické barvy	44
8.1.1	Naglazurové barvy s vypalovací teplotou v rozmezí 750 – 850 °C	44
8.1.1.1	Červené barvy	45
8.1.1.2	Modré barvy	45
8.1.1.3	Černé barvy	45
8.1.1.4	Hnědé barvy	46
8.1.1.5	Žluté barvy	46
8.1.1.6	Bílé barvy	46
8.1.1.7	Ostatní barvy	46
8.1.2	Požadavky na vlastnosti keramických barev	47
8.2	Naglazurové barvy s vypalovací teplotou do 1250 °C	47
8.3	Termoplastické a UV barvy	48
8.3.1	Termoplastické barvy	48
8.3.2	UV barvy	48
8.3.3	Organické barvy	48
8.4	Preparáty drahých kovů	48
8.4.1	Zlato	49
8.4.1.1	Lesklé zlato	49
8.4.1.2	Matné zlato	50
8.4.1.3	Samoleštící zlato	50
8.4.1.4	Razítkovací zlato	50
8.4.1.5	Vtavné zlato	51
8.4.1.6	Práškové zlato	51
8.4.2	Platina	51
8.4.2.1	Lesklá platina	51
8.4.2.2	Matná platina	51
8.4.2.3	Vtavná platina	52
8.5	Listry	52
8.6	Emaily a reliéfní prostředky	53
8.6.1	Naglazurové emaily	53
8.6.2	Reliéfní podklad pro zlato	54
9.	POMOCNÉ MATERIÁLY PRO DEKORACI	56
9.1	Základní pomocné materiály	56
9.1.1	Ředidla a rozpouštědla	56
9.1.2	Balzámy	57
9.1.3	Oleje	57
9.1.4	Laky	58
9.1.5	Deriváty celulozy	59
9.1.6	Pryskyřice	59
9.1.7	Vosky	59
9.1.8	Asfalty	59
9.1.9	Vodová pojiva	60
9.2	Pracovní pomůcky malíře	61
9.3	Štětce k dekorování keramiky	61
10.	RUČNÍ DEKORAČNÍ TECHNIKY NA KERAMIKU	63
10.1	Plastické dekorační techniky	63
10.1.1	Tvarování	63

10.1.2	Nalepování	63
10.1.3	Rytí	64
10.1.4	Razítkování	65
10.1.5	Prořezávání střepu	65
10.1.6	Inkrustace	66
10.2	Malírenské dekorační techniky	66
10.2.1	Zdobení engobou	66
10.2.2	Zdobení kukačkou	67
10.2.3	Mramorování	68
10.2.4	Malba pod glazuru	68
10.2.4.1	Malba na syrový suchý střep	68
10.2.4.2	Malba pod glazuru na přežahnutý střep	69
10.2.5	Malba do syrové glazury (emailu)	69
10.2.6	Malba na glazuru	70
11.	DEKOROVÁNÍ STAVEBNÍ KERAMIKY	71
11.1	Historie výroby obkladových materiálů	71
11.2	Lapování	73
11.3	Satinování	73
11.4	Rotocolor	74
11.5	Sítotisk na stavební keramice	74
11.6	Dekorace reaktivními glazurami	75
11.7	Digitální ink-jet tisk	75
12.	RUČNÍ DEKORAČNÍ TECHNIKY NA PORCELÁN	78
12.1	Přenášení motivu pomocí pauzovacího papíru – pauzování	78
12.2	Používání speciálních laků	78
12.3	Nejpoužívanější ruční techniky	79
12.3.1	Perokresba	79
12.3.2	Tupování	80
12.3.2.1	Postup práce při tupování mastnou barvou	80
12.3.2.2	Postup práce při tupování vodou ředitelných barev	81
12.3.2.3	Postup práce při tupování malých ploch	81
12.3.3	Vybírací technika	81
12.3.4	Vyškrabovací technika	82
12.3.5	Plastická dekorace	82
12.3.6	Páskování (kroužkování)	82
12.3.6.1	Páskování a linkování pomocí keramické barvy	83
12.3.6.2	Páskování a linkování preparáty drahých kovů	84
12.3.7	Razítkování	84
12.3.7.1	Razítkování preparáty drahých kovů	85
12.3.7.2	Razítkování keramickými barvami	85
12.3.7.3	Razítkování pomocí strojku	85
12.3.8	Malba štětci – ruční malba	86
13.	REPRODUKČNÍ TECHNIKY NA PORCELÁN	88
13.1	Kamenotisk (litografický způsob výroby obtisků)	89
13.2	Ofset	90
13.3	Měditisk (mědirytina)	91
13.4	Ocelotisk	92
13.4.1	Rytí a leptání desky	93

13.4.2	Sejmutí motivu z desky a přenášení na výrobek	93
13.5	Tamponový tisk	94
13.6	Sítotisk	95
13.6.1	Sítotisková tkanina	96
13.6.2	Digitální zhotovování tiskových forem	96
13.6.3	Tiskové stroje a zařízení na výrobu obtisků pro keramiku	98
13.6.4	Výroba obtisků – nepřímý sítotisk	98
13.6.5	Technologie snímání tisků na výrobky	99
13.6.6	Tisk a umělecká tvorba	100
13.7	Termoplastický (termotransferový) tisk	101
13.7.1	Přenášecí termotransferové fólie	101
13.7.2	Termotransfer – přenos za tepla	101
13.8	Stříkácí technika (fondování)	102
13.9	Nanášení ochranných vrstev v řízené atmosféře	103
13.9.1	Vznik povlakového systému	103
13.9.2	Běžně užívané povlaky	104
14.	KOMBINOVANÉ TECHNIKY	105
14.1	Pravý lept	105
14.2	Napodobený lept	107
14.2.1	Razítkování	107
14.2.2	Sítotiskem	107
14.2.3	Stříkání se sítotiskem	108
15.	PLASTICKÁ DEKORACE PORCELÁNU	109
15.1	Litofanie	109
15.2	Porcelánové krajky	109
16.	ZAŘÍZENÍ NA VÝPAL DEKORACE	110
17.	POUŽITÁ LITERATURA	112